

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Цикл професійної підготовки
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	7

Експертиза творів мистецтва

Семестр 7 (осінь 2023 рік)

1 вересня — 14 грудня

Викладач	Жернокльов Костянтин Владиславович, к.х.н, доцент
E-mail	zhernokluov@ukr.net
Заняття	За розкладом занять, on-line конференція Zoom Telegram група «Химия РЕТМ-20»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою або визначеним викладачем і погодженим із студентами месенджером. Зазвичай у визначеному месенджері створюється відповідна група, учасники групи мусять бути представлені своїм ім'ям та прізвищем. Умови листування: 1) в темі електронного листа слід зазначити назву дисципліни (скорочено — РЕТМ); 2) в тексті листа студент вказує своє ім'я та прізвище 3) прикріплені файли повинні мати ім'я, що узгоджується із їх змістом та подаватись у заздалегідь узгоджених форматах наприклад текстові у форматах txt, doc, docx, ogf, odt, ілюстрації — jpeg, pdf. Консультування відбуваються на кафедрі РЕТМ у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни є опанування курсу спецхімії, першої частини курсу експертиза творів мистецтв.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ*Методичні рекомендації*

1. Вєдь М.В. Методичні рекомендації на тему: Дослідження мінеральних пігментів живопису методом мікрохімічного аналізу. - Х.: ХДАДМ, 2012. – 36с. 2012..
2. Ковальов Ю.С. Методичні рекомендації на тему: «Реставрація виробів із шкіри» - Х.: ХДАДМ, 2009. – 20 с.
3. Ковальов Ю.С. Методичні рекомендації на тему: «Хімічні матеріали для збереження та реставрації чорних металів». - Х.: ХДАДМ, 2010. – 26с.
4. Ковальов Ю.С. Методичні рекомендації на тему: «Хімічні матеріали для збереження та реставрації чорних металів». - Х.: ХДАДМ, 2010. – 26с.
5. Долуда А.О. Методичні рекомендації на тему: «Дослідження творів живопису». - Х.: ХДАДМ, 2017. – 20с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Можливість виходу до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: «Zoom», «Telegram».

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є набуття наступних компетентностей:

Здатність проводити діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати послідовність операцій, технологію та кінцеву мету реставраційного втручання з урахуванням можливостей сучасних технологій реставрації.

Здатність застосовувати набуті знання та практичні навички у практичній діяльності.

За результатами вивчення курсу «Експертиза творів мистецтва» студент повинен **знати:**

- принцип роботи приладів та обладнання, які використовуються для проведення досліджень;
- можливості та перелік методів техніко-технологічних досліджень, що формують уявлення про стан та атрибуцію творів мистецтва;
- механізми руйнування творів мистецтв, методи їх визначення та боротьби із ними.

уміти:

- здійснювати дослідження творів мистецтва з використанням сучасних методик та приладів;
- проводити оцінювання та використовувати результати техніко-технологічних та спеціальних досліджень за результатами яких розробляти план реставраційних заходів та формувати висновки для мистецтвознавчих експертиз творів мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення дисципліни відводиться 120 години/ 4 кредити ECTS, з них 60 годин – самостійної роботи.

Навчальна дисципліна «Експертиза творів мистецтва» складається з 2 модулів, які містять 2 окремі розділи.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом проведення практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення умінь і навичок та розширення обсягу знань з вивчених тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, формулювання запитань з проблемних питань за темами дисципліни в контексті власної

практичної професійної діяльності (теми дипломної роботи).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку потрібно успішно пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних і підсумкових перевірок успішності навчання, якості отриманих умінь і навичок.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять слід уникати роботи із програмами і пристроями використання яких не входить у завдання навчального процесу. За необхідності студент має можливість залишити заняття повідомивши про це викладача (окрім заліку).

Вітається формулювання проблемних запитань, самостійний пошук і аналіз інформації з питань професійної діяльності. Під час проведення відеоконференції учасники повинні увімкнути камеру та бути представлені власним прізвищем та ім'ям.

З поважних причин викладач може перенести заняття на інший день за попередньою домовленістю із студентами та адміністрацією навчального закладу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ

Питання занять, які пропущені з поважних причин, студент опановує самостійно з можливістю отримати консультаційну допомогу викладача за попередньою домовленістю. Питання занять, які пропущені без поважних причин, студент опановує самостійно. У разі відсутності або запізнення слід попередити викладача телефоном або повідомленням у Telegram чаті до початку заняття.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Якщо під час рубіжного контролю або заліку помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему, або на розсуд викладача отримує інший перелік контрольних питань.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

№ з/п	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Контроль	Деталі
1.	1.1	Лекція	Модуль 1. Дослідження творів мистецтв. Відбір зразків для дослідження та їх зберігання.	2		
2.		Практичне заняття	Відбір зразків основи, ґрунту, малюнка, фарбового шару.	2	Опитування	
3.	1.2	Лекція	Загальна схема ідентифікації пігментів. Мономінеральні неорганічні пігменти. Характеристика і властивості основних представників	2		
4.		Практичне заняття	Дослідження мономінеральних неорганічних пігментів.	2	Опитування	
5.	1.3	Лекція	Полімінеральні земляні пігменти. Характеристика і властивості основних представників	2		
6.		Практичне заняття	Дослідження природних полімінеральних земляних пігментів.	2	Опитування	
7.	1.4	Лекція	Білі та сині пігменти. Характеристика і властивості основних представників.	2		
8.		Практичне заняття	Дослідження білих та синіх пігментів.	2	Опитування	
9.	1.5	Лекція	Червоні та зелені пігменти. Характеристика і властивості основних представників.	2		

10.		Практичне заняття	Дослідження червоних та зелених пігментів.	2	Опитування	
11.	1.6	Лекція	Жовті та коричневі пігменти. Характеристика і властивості основних представників.	2		
12.		Практичне заняття	Дослідження жовтих та коричневих пігментів.	2	Опитування	
13.	1.7	Лекція	Фіолетові та чорні пігменти. Характеристика і властивості основних представників.	2		
14.		Практичне заняття	Дослідження фіолетових та чорних пігментів.	2	Опитування	
15.	1.8	Лекція	Металеві пігменти та зв'язуючі фарбового шару.	2		
16.		Практичне заняття	Дослідження металевих пігментів та зв'язуючих фарбового шару	2	Опитування	
17.	Розділ 2. 2.1	Лекція	Класифікація живих організмів. Будова клітини, функції клітинних органел.	2		
18.		Практичне заняття	Ознайомлення із мікроскопічною технікою, визначення розмірів мікроорганізмів.	2	Опитування	
19.	2.2	Лекція	Основи фізіології живих організмів.	2		
20.		Практичне заняття	Способи дослідження живих об'єктів, мікроскопія живих організмів.	2	Опитування	
21.	2.3	Лекція	Мікроскопічні гриби (мікроміцети) систематика,	2		

			морфологія, розмноження			
22.		Практичне заняття	Поживні середовища: різновиди, підбір поживних середовищ, їх приготування та зберігання. Вирощування культури мікроорганізмів на поживному середовищі.	2	Опитування	
23.	2.4	Лекція	Характеристика основних родин мікроміцетів.	2		
24.		Практичне заняття	Дослідження мікрофлори повітря.	2	Опитування	
25.	2.5	Лекція	Основи ентомології. Комахи шкідники основи морфології фізіології і систематики комах.	2		
26.		Практичне заняття	Дослідження морфології комах.	2	Опитування	
27.	2.6	Лекція	Характеристика основних видів комах шкідників творів мистецтв.	2		
28.		Практичне заняття	Дослідження морфології основних груп комах шкідників.	2	Опитування	
29.	2.7	Лекція	Способи і засоби боротьби із пошкодженнями творів мистецтв біологічної природи	2		
30.		Практичне заняття	Дослідження дії фунгіцидних препаратів на культуру мікроміцетів	2	Опитування	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1.1-1.85	Поточний контроль	0–40
2.1-2.7	Поточний контроль	0–40
	Підсумковий контроль	0–20
	Всього балів	до 100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять (3), виступ на конференції або підготовка статті за темою дослідження (5–8). Максимальна кількість додаткових балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Навчальна література та методичні рекомендації

1. Никитин М.К., Мельникова Е.П. Химия в реставрации, - Л.: Химия, 1990.
2. Технология, исследование и хранение произведений станковой и настенной живописи под ред. Гренберга Ю.И. – М.: Изобразительное искусство. 1985.
3. Вєдь М.В. Методичні рекомендації на тему: Дослідження мінеральних пігментів живопису методом мікрохімічного аналізу. - Х.: ХДАДМ, 2012. – 36с. 2012..
4. Долуда А.О. Методичні рекомендації на тему: «Дослідження творів живопису». - Х.: ХДАДМ, 2017. – 20с.
5. Балыгина Л.Б., Некрасов А.П. Исследование и реставрация настенной живописи XVI в. Покровской церкви Успенского монастыря г. Александрова //

- Художественное наследие. - М., 1980. - Вып. 6 (36). - С. 54.
6. Биоповреждения памятников искусства и методы борьбы с ними // Обзорная информация: Реставрация памятников истории и культуры. - М., 1988. - Вып. 2. - 32 с.
 7. Бранцевич Л. Г., Лысенко Л. И., Овод В.В., Гурбик А. В. Микробиология: практикум. - К.: Вища школа. - 1987.- 200 с.
 8. Віннікова О. І., Раєвська І. М. Практикум з мікробіології : методичні рекомендації для студентів 2 курсу денного відділення біологічного факультету / 4-те вид., доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 66 с.
 9. Мінухін В. В., Замазій Т. М., Коваленко Н. І. Патогенні гриби: метод. вказ. з дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія з мікробіологічною діагностикою» для студентів-бакалаврів II–IV курсу за спеціальністю «Лабораторна діагностика»– Харків : ХНМУ, 2016. – 76 с.
 10. Бідзіля, В.О. Біоциди в реставраційній практиці /В.О. Бідзіля. – К.: Національний науково-дослідний центр України, 2003. – 64 с.
 11. Ребрикова Н. Л. Биология в реставрации. – М.: РИО ГосНИИР, 1999. – 184 с.
 12. Трезнова А.В. Насекомые в музеях. (Биология. Профилактика заражения. Меры борьбы). М.: Т-во научных изданий КМК. 2007. 219 с.
 13. Воронцов А. И. Насекомые — разрушители древесины.— М.: Лесн, пром-сть, 1981.— 176 с.
 14. Зайцева Г.А., Проворова И.Н., Сердюкова И.Р., Тоскина И.Н. Биологические вредители музейных художественных ценностей и борьба с ними. Методические рекомендации. ВНИИ реставрации. М. 1991. 99 с.